

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Terentii Andria Germanice Reddita et Scholijs illustrata.
Ioann. Agri. Isleb. Avtore**

Terentius Afer, Publius

Berlin, 1544

Actvs qvarti scena tercia

[urn:nbn:de:bsz:31-129051](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129051)

ANDRIA.
ACTVS QVARTI SCE.
NA. TERCIA.

OMNINO VERVM EST
quod vulgato prouerbio iacta-
tur. Nullius rei facilius obliuiscimur q̄
beneficiorum & noxæ acceptæ mordi-
cus meminimus. Nam inde est quod in
tota vita vnum malum. Vel a Deo vel
ab hominibus etiam amicis inmissū
nobis. Pluris faciamus quā multa atq̄
innumera bona. Est vulgatus versus
lus. Beneficium in puluere. Scribitur
in marmore noxa.

Sed contra hæc omnia animus
assuefaciendus est ad Constantiam vt
Consistere queat in illa indicibili va-
rietate humanorum ingeniorum & ca-
suum. vt Taceam Interim occultas
hominum voluntates multiplicisq̄
naturas

TERENTII.

naturas. Propter quas Cicero ait
periculosum esse temere affirmare de al-
tero. Et est efficiendum ne quid acci-
dat animo nouum. Accerse Senten-
tiam quæ est in phormione. Quamob-
rem Omnes, cum secundæ res sunt
Tum maxime secum meditari oportet.
quo pacto aduersam ærumnam ferant
pericula, damna exilia et c. M. enim
Cicero affirmat iij. tusc. q. Est hanc
illam præstantem & diuinam sapien-
tiam. Et præceptas & prætractatas
humanas res habere. Nihil admirari
cum acciderit nihil antequam euen-
erit, Non euenire posse, arbitrari.

Extat præclara apud Pindarum
Sententia qua docet Regem recte
vti Commodis & incommodis res
rum omnium quæ accidunt & acci-
dere possunt nature mortali.

ΕΝΤΑΡ

ANDRIA.

ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΣΛΟΝ, ΠΗΜΑΤΑ ΣΥΝ ΔΥΟ
ΔΑΙΟΝΤΑΙ ΒΡΟΤΟΙΣ ΑΔΑΝΑΤΟΙ.

Dij, immortales distribuerunt ho-
minib. ad vnum bonū duo mala Hæc
vero stulti non recte ferunt. Prudentes
autem. Conuertunt bonum ad extra.
Hoc est, propter vnam commodita-
tem ferunt multa incommoda, *Herent*
das beste heraus / Das beste für.

Disces etiam Mysidem vere dicere
cum ait Virum esse Summum bonum
mulieri. Iuxta Germanicā *Ταρομιαν*
Wen der frawen der man stir-
bet / So st ubt jr Ehr vnd gut.

Dij o Dij, Ach Gott.
Vestram fidem. Auxilium opem.
Imploro, Dyr klage ich meine noth
Ne erdolendum est, Ist es nicht
zuerbarmen.

Nihil esse proprium. Proprium.
Perpetuum vt paulo post. Ego Deorū
vicitā

TERENTII.

vitam Propterea sempiternam esse ar-
bitror. Quod voluptates eorum pro-
priae sunt. Omne quod Habemus In-
quit Donatus aut mutuū est aut pro-
prium. Ergo nobis nihil proprium esse
potest, Quod enim non fuit, nec esse
quidem potest, aut quod eripi potest
non est nostrum, nisi illa quæ eripi
non possunt, vt Sapiencia, Iusticia,
Prudentia, quæ fortuna neq; dare neq;
eripere cuiq; potest. Das nichts
ewigs kreibet.

Cuiq; Lynem einigen mens-
schen?

Putabam, Ich heette gemeint/
gedacht.

Hunc Pamphilum, Diesen ge-
sellen.

Esse, Er solte seyn.

Heræ, Meyner frawen.

Summum bonum, pro pleno.

Ihr hochster trost, yhr hochstes
gute.

£ Amicum

ANDRIA.

Amicum, amicus est animi. amator
corporis, Tren trewen freind.

Amatorem, Der sie lieb vnd
werde hette.

Virum, Vnd ein hant würde.

Paratum, Der jr zuhelffen be-
reit were.

In quouis loco, Es kenne wars
zu es wolte / Es were glucke oder
vnglücke.

Verum, Orsa, a Thesi desinit in
Ypothesi. Querelam instituit de toto
genere hominū, paulo post Accomo-
dateam & ad Pamphilum & Glyceriū
Ideoque amplificata est querela & a re
Nihil ne eī Et a persona. Summum
bonum etc. Aber.

Misera, Die arme breckin.

Quem dolorem? Vix credibilem
Vix tolerabilem. Cum exclamationse.
Dolor, ægritudo crucians iij, rusc. q.

hertze leid.

Capit

TERENTII.

Capit nunc, Leidet sie jetzt.

Ex eo, Seinthalben.

Simile. Confirmantis Aduerbi-
um, id est. liquido & manifesto. vete-
res dicebant facile pro certo vt Cicero.
illius ciuitatis facile Princeps. facile.
Eigentlich.

Hic In dolore & metu scilicet
mittendi, In diesem Hertzleidvnd
Schrecken.

Plus est mali, Ist. meer böses
vnd leidens.

Quam illic, In Amico. Amatore,
Viro. & Summo bono, Den do.

Boni, Guts vnd trösts.

Collatio est comodorum & Incom-

f ij dorum

ANDRIA

dorū. Et quod de Glycerio dicit ancilla
ad omnes pertinet. Nam cum amittens
da res est magis male afficimur. quam
delectati sumus re presente. præterea ut
ait Cicero plus est in metuendo mali,
quam in illo ipso quod timetur, Die
fahr vnd furcht / ist das groste /
Sed Dauos, Aber Dauos.

Exite, Geht herauff.

Mi homo, Mein kerle.

Obsecro, Ich bit dich mein
lebcag.

Adiurantis est.

Quid isthuc est, Was ist das.

Effert Puerum pannis Inuolutū,
postea euoluit Puerum et profert Tum
illa dicit.

Quo portas puerum? Wue tregt
stu das kind hin.

ACTVS